

Mosjö Kyrkogård

(L.J. Hjalmarsson 2016)

- Mosjö kyrka från 1100-talet är en av Närkes bäst bevarade medeltida kyrkor med sitt för Närke karaktäristiska torn och välhuggna murverk av sandsten. Den återställda interiören har väggmålningar från 1617 och en kopia av den välkända Mosjömadonnan från Mosjömadonnan från 1100-talet.

.....

/ Estrid Esbjörnson: Kyrkor i Örebro län ,(2000), s.110-111 /

- Några "spadtag" ur Mosjö Kyrkogårds "historiska komposthög"

" För några år sedan bilade jag ett par dar i Närke med en av mina vänner. Vi for söderut från Örebro och stannade vid Mosjö kyrka - som alla borde stanna vid - och gick omkring på kyrkogården, där prästgravarna ligger i rad längs den grönskakande muren. En kvinna som såg ut som en snäll bondhustru höll på att kratta. Vi pratade med henne och sade något om hur fin kyrkogården var. Man kände dess frid. Inåt reste sig medeltidskyrkan. Utåt hade slätten fått sitt rätta djup.

- Ja fülle ä den fin, men den ä ju liten, sade hon och hennes Närkes-i:n surrade anspråkslöst å Mosjö sockens vägnar och en smula beskyddande gentemot kyrkogården. Så pratade vi om andra saker och gick tillbaka till bilen, och därbortåt höll en annan kvinna, en yngre, på att kratta en grav.

Vi sa på nytt att kyrkogården var vacker, och hon svarade precis detsamma som vi hört nyss: "Den ä ju liten!"

Ända till Kumla talade vi om de svar vi fått. I ingen annan svensk landsända hade någon av oss hört att det är ett fel på en kyrkogård att den är liten. Var det en tillfällighet att vi hörde det i Närke, eller var det symptomatiskt ? Stod vi inför besynnerligt utslag av den moderna tidens tävlingsanda ? Eller hade vi mött tendensen från den något amerikaniserade staden Örebro att mäta med de stora måtten ? Vi var båda böjda för denna sista hypotes: att det var Amerikas röst vi hade hört i Mosjö. Det vilar fler döda i jorden i Chicago. De från Mosjö kommer att bilda en så liten trupp att de knappast märks när de ska upp en gång. De kommer inte att armbåga sig fram.

Så fick Mosjö "fina, men lilla" kyrkogård äran att, med författaren Gösta Attorps hjälp, inleda avsnittet om Närke i boken Tusen sevärdheter i Sverige, som utgavs av Svenska Turistföreningen 1960.

Daniel Harbe (1902-1971), präst och folklivsforskare, kyrkoherde i Mosjö-Täby 1962-67, skildrar utförligt Mosjö sockens historia, från äldsta tid och framåt, i sin bok **Kyrka och folk i Mosjö socken** (1970).

Kyrkogårdens historia avhandlas på sidorna 50-55, där Harbe inledningsvis skriver:

" *Kyrkogården var i gamla tider tilltagen i minsta laget, kan tyckas. Endast ett litet område söder om kyrkobyggnaden var använt som begravningsplats. Norr om kyrkan, där, som man trodde, onda makter huserade, tordes man inte begrava förrän ett gott stycke in på 1800-talet.*"

1600-talet - Av kyrkogårdens två ingångsportar skall de sockenmän som bor öster om kyrkans kor underhålla den norra, och de som bor väster om koret den västra.

1631 - I kyrkoräkenskaperna finns en utgift för "*klockebyggning*". Detta kan syfta på att kyrkklockan flyttas, från en klockstapel på kyrkogården, in i kyrktornet. Enligt en obestyrkt tradition fanns en klockstapel i kyrkogårdens sydöstra hörn. Grundstenarna till denna skall länge ha funnits kvar.

J.L. Saxon återberättar i sin bok *Kyrkor i Närke i ord och bild*, (1928), ett påstående, att man vid läktarbygget i kyrkan 1866 påträffar stora, grova rödfärgade bjälkar med kvarsittande lager till kyrkklockor. Bjälkarna skall alltså härröra från en nedmonterad klockstapel, och har sedan återanvänts som underlag till kyrkgolvet. Saxon uppger även att man, vid rivningen 1913 av bårhuset i kyrkogårdens syöstra hörn, påträffar klockstapelns grundmurar. Enligt en sentida uppgift har bautastenen på kvarter VI - som har vissa likheter med en kyrkklocka - utplacerats någon gång under 1900-talets första hälft till minne av den borttagna klockstapel. Denna datering motsägs av det faktum, att stenen och dess placering redan 1772 omtalas av *Carl Wikander* i hans manuskript *Beskrifning öfwer Mosjö och Täby soknar i Neriket*. (se nedan: 1772 !)

1658 - *Daniel Harbe* berättar i sin bok *Kyrka och folk i Mosjö socken* om hur Mosjö kyrkogård var indelad i forna tider.

" *Kyrkogården var ända fram mot slutet av 1700-talet indelad i 'ättehagar', områden, kanske stora gravkullar, som sockenmännen fått sig tilldelade efter skedd överenskommelse, för att där begrava sina döda. Sådana storgravar omtalas första gången 1658, då prästgården med norra gården i Sörby fick dela en ättehage, vilken var belägen 'östan våkenhuset dock söder om vägen'.*"

1660 - *Frågan om ättehagarna togs åter upp på en sockenstämma 1660, eftersom det hade hänt att somliga lade sina döda i andras ättehagar, 'antingen de inga hade eller icke visste, var deras vara skulle'. Nu heter det att man gick över kyrkogården 'haga från haga västanifrån och erinrades och tilldelte dem som inga hade på vis som följer:*

I: Skräbacken och Krutbruket, **II:** Norra gården i Dyringe, **III:** Västra Dyringstorp och Jöns i Dyringe, **IV:** Södra gården i Dyringe och Rävgräva, **V:** Näst den västersta gården i Råby och N. Palmbohult, **VI:** Stora gården i Sörby *begynner vid kyrkomuren och går över vägen och sönantill, än östra gården i Råby*, **VII:** Västra gården i Råby, **VIII:** Västra gården i Hulinge och en Jöns gård i Råby, **IX:** Östra gården i Hulinge och Eriks gård i Råby, **X:** Nils Gerdtz' gård i Sörby och Rantorp, **XI:** Prästegården i Sörby och norra gården i Sörby, **XII:** Muraregården i Sörby och södra gården i Sörby, **XIII:** Först östanför vapenhuset, nordantill, norra gården i Törsjö, **XIV:** Norra gården på Åsen, **XV:** Näst nordsta gården på

Åsen och Jöns Nilsson i lilla gården på Åsen, **XVI:** Jöns Jons gård på Åsen (*begynner nordan vägen*) och Kyrkeby, **XVII:** Lunnagården och Daniels gård, **XVIII:** Södra gården i Törsjö och Per Månsson på Åsen eller den gården som är vid Lunnagården nordan till, **XIX:** Sättertorp och Lasse Jonsson i Törsjö eller den gården nordanför sönnersta gården, **XX:** Olof Jonsson eller den halva gården, näst sönnersta gården i Törsjö och Björkemo, **XXI:** Lasse Svensson, eller den gård, som näst nordsta gården är i Törsjö, **XXII:** Härminge och Klockaregården, **XXIII:** Södra Palmbohult, **XXIV:** Inhyses och fattigfolks lägerstad'.
Det dröjde nära 100 år innan någon präst eller sockenman gjorde ett försök att rubba denna ordning.

.....

N. och S. Palmbohult hade 1660 ännu inte tilldelas något av kyrkobalken, men nu överfördes på dessa två gårdar några alnar från Sörby by, som ansågs ha väl mycket att underhålla.

Vid samma tillfälle hade 7 bönder sina balkar i sådant skick, att de 'höllos ogilla'. Nu beslöt stämman att de 7 försumliga före nästa vår skulle ha lagat och skött om sina balkar, annars skulle de var och en plikta ett stop vin till kyrkan."

(Om kyrkobalken, se nedan 1750 !)

1681 - " År 1681 förmanas åter på sockenstämman, att 'kyrkobalkarna skulle lagas med största flit'."

1733 - I protokoll från visitationen detta år, läser man att Sörby rusthållsgård, "*såsom av ålder vanligt varit*", skall underhålla portarna till kyrkogårde, mot att man slipper bygga och underhålla kyrkobalkar.

1700-talets början - En gravkammare anläggs vid kyrkans södra korvägg, troligen av gästgivaren Johan Persson Boman, död 1711 och hans hustru Maria Persdotter, död 1714. Den har en nedgångstrappa från öster och täcks av en gravhäll i kalksten, som senare flyttas in i kyrkan.

1745 - I visitationsprotokoll från detta år, förekommer uppgiften att kyrkobalkarna var i dåligt skick och att man uppmanas att istället bygga i sten.

1700-talets mitt - Troligen sker viss utvidgning av kyrkogården vid denna tid.

1750 - *Daniel Harbe* berättar i *Kyrka och folk*:

" Före 1750 var den lilla kyrkogården omgärdad av kyrkobalkar, en urgammal typ av inhägnad, som bestod av på varandra lagda hopdymlade, knuttimrade, på två sidor skradda stockar till omkr. 2 alnars höjd. Dessa balkar var överst skyddade av en spånklädd huv. Varje rote hade sin sträcka att bygga och underhålla, allt enligt gamla, sannolikt medeltida regler.

.....

Inom Mosjö socken var det säkert redan nu brist på virke som man lämpligen kunde bygga kyrkbalkar av, och detta är nog anledningen till att sockenmännen redan 1750 utbytt sina gamla balkar mot en präktig stenmur.

.....

Till kyrkogården ledde efter 1750 tre portar: en från öster, en från norr och en från väster. Innan hade man endast två ingångar, och under 1600-talet var så ordnat, att de sockenmän

som bodde öster om koret skulle underhålla den norra och de som bodde väster om koret, västra porten.

.....

Västra ingången, som var mittför västra kyrkodörren, hade 1750 överbyggts med en stiglucka, vars tak var spånklätt."

Carl Wikander berättar i sin Beskrifning öfwer Mosiö och Täby soknar i Neriket, (se nedan 1772), om kyrkogården, men nämner endast två portar.

"Kyrkogården är bewarad med en wäl uplagd gråstensmur af Sokneborne bekostad uti afledne Kyrkoherden Strengners tid, med 2 Portar, en til wäster åt Landswägen och en uti hörnet til nordost åt Danielsgården."

(Andreas Strengner, (1695-1750), var kyrkoherde i Mosjö-Täby 1741-50).

1752, 28/6 - I kyrkoherde Jonas Hjortsbergs (1700-1779, kyrkoherde i Mosjö-Täby 1752-1779) första sockenstämmoprotokoll skriver han att han

" fägnade sig däröver, att under hans företrädares tid kyrkobalkarna kommit i så gott stånd, att man nu kunde göra sig försäkrad om, att de dödas ben få ligga i ro och icke som hertill av oskälige kreatur trampas och omkringsläpas ".

Kyrkoherden frågar sockenstämman om man inte tycker det skulle vara " anständigt och prydligt " att förse kyrkogårdsmuren med en huv av spån. Stämman svarar att de stora kostnaderna för stenvägg m.m. gör att man inte har råd med mera utgifter.

1752 - Kyrkoherden undrar om inte sockenstämman kan besluta om att lägga torv på kyrkogårdsmuren, som man gjort i Kräcklinge, men man anser inte att man har tid med detta.

1754 - Kyrkoherden frågar på en sockenstämma om inte sockenborna kunde tänka sig att låta begrava de döda på rad, efter varandra, utan hänsyn till gårdarnas respektive ättehagar. Han menar att den gamla ordningen kan medföra olägenheter om flera dödsfall under kort tid inträffar på samma gård. Man svarar att man helst vill fortsätta som tidigare med ättehagarna, som man anser vara tillräckligt rymliga, även om man, mot förmodan, skulle behöva begrava flera lik från samma gård.

1755, eller möjligen något senare, repareras gravkammaren vid södra korväggen. Den uppges då tillhöra gårdarna Kyrkeby, Danielsgården och Krutbruket. Arbetet bekostas av krögare Almgren och länsman Kierrman. Kalkstenshällen, som täcker graven, flyttas innanför södra ingången i kyrkan och graven förses med spånklätt pulpettak. Eventuellt flyttas även makarna Bomans kistor in under kyrkgolvet.

1758 - Länsmannen i Karlskoga Abraham Kierrman, (1705- 1758), ägare till gården Krutbruket i Mosjö, gravsätts i gravkammaren vid södra korväggen. Enligt en osäker tradition skall han vara den enda, som gravsatts där, varför gravkammaren därefter kommer att kallas "Kierrmanska graven".

1766 - Västra och norra ingångarna till kyrkogården förses med järngrindar. Enligt uppgift, sätter man igen en i kyrkogårdens nordöstra hörn belägen, mindre "port ".

1767 - Kyrkoherden tar på sockenstämman åter upp frågan om att överge systemet med ättehagar, och ersätta det med begravning på linje, men majoriteten av sockenborna vill fortsätta som tidigare.

C:a 1771 - Kyrkans vapenhus av trä, som är placerat utanför södra ingången, flyttas till kyrkogårdens sydöstra hörn. Byggnaden är i mycket dåligt skick, men repareras så pass att den kan användas till bårbod, men den kommer även att användas till upplag av virke och annat. Bårboden tas bort 1913.

1772 - Prästen Carl Wikander författar ett manuskript med titeln Beskrifning öfwer Mosjö och Täby soknar i Neriket.

Denna skrift kommer senare att hamna i den s.k. "Fantska Samlingen" i Uppsala Universitetsbibliotek och får signum S124.

Wikander skriver om de gravhällar, som finns inne i kyrkan och berättar bl. a. om flyttningen av makarna Bomans gravhäll från gravkammaren vid södra korväggen.

Om kyrkogården ger han följande upplysningar:

"Uppå Kyrkogården är, utom många andra mäst af tiden förtärde grafstenar, en uti hörnet emot sudost af en Conisk figur rund sten nästan 1½ aln hög, och så när af 1 alns diameter wid foten stående lös på jorden, som utan twifwel varit en i fordna tider brukelig grafvård."

Stenen, som saknar varje form av inskription, står fortfarande kvar, (kvarter VI: 22-23), och kan vara en av de bautastenar, som omtalas i tidiga fornminnesinventeringar.

Wikander fortsätter berätta om kyrkogården:

"Kyrkogården är bewarad med en wäl upplagd gråstens mur af Sokneborne bekostad uti afledne Kyrkoherden Strengners tid, med 2 Portar, en til wäster åt Landsvägen och en uti hörnet til nordost åt Danielsgården."

Wikander daterar kyrkogårdsmuren till "afledne Kyrkoherden Strengners tid" - Andreas Strengner, f. 1695, d. 1750, var kyrkoherde i Mosjö-Täby 1741-50.

1774 - Kyrkogården uppges vara "rymlig".

1779 - Kyrkogårdens östra ingång nämns en sista gång detta år, och har troligen snart därefter blivit igensatt.

1781 - En i nuvarande västra kyrkogårdsingången, mot landsvägen, befintlig järngrind har inskriptionen "1781 OW", vilket torde syfta på kyrkoherde Olaus Wallquist (1719- 1785), kyrkoherde i Mosjö-Täby 1781-85.

1796, 8/5 - Sockenstämman behandlar återigen frågan om att införa begravning på linje i stället för i ättehagarna, men somliga stämmodeltagare uttrycker fortfarande önskemål om att få ligga i samma jord, som sina förfäder.

Trots allt motstånd, tycks man dock, mot slutet av 1700-talet, ändå ha slutat med gravsättningar i ättehagar och infört systemet att begrava på linje i kronologisk ordning.

1802 - Kyrkan fönster på norra sidan utvidgas och som fyllning och till fönsterhällar använder man sönderslagna "likstenar" (gravvårdar) från kyrkogården.

1806, 11-12/10 - Kyrkogården anges vid prostvisitationen vara 87 3/4 alnar (= 52,65 m.) lång (från öster till väster) och 76 alnar (= 45,6 m.) bred (från norr till söder) och bogårdsmuren konstateras vara av sten.

Visitationen utfördes av kontraktsprosten i Örebro Johan Widén i närvaro av kyrkoherden i Mosjö-Täby Conrad Ulrik Bergstedt.

1816 - Kyrkoherden beklagar sig på sockenstämman över att folk "*osnyggade*" på kyrkogården p.g.a. att hemlighus saknas. Stämman beslutar att, så snart som möjlig, uppföra ett sådant i kyrkans närhet.

1830 - Inte förrän 1830 vågar man fatta beslut om att begravingar ska kunna ske norr om kyrkan. Dock skall man vänta med detta tills södra sidan är fullt upptagen. Rädslan för onda makter från norr är tydligen fortfarande stor.

1841 - Sockenstämman beslutar att underhålla gravkammaren vid södra korväggen, "Kierrmanska graven", för att använda den vintertid vid bisättning av barnlik tills tjälen gått ur marken. Eventuellt ersätter man vid detta tillfälle spåntaket med plåttak. Detta kan annars ha skett 1893, då spåntaket på kyrkan byts ut mot plåt.

1856-57 - Kyrkogården utvidgas västerut. Stenmuren flyttas ut till landsvägen och slänten fylls med sand och jord. Kyrkogården påfylls med 924 lass enligt sockenbornas skyldighet att utföra kördagsverken. Tidigare planterade träd flyttas ut till den nya, västra stenmuren. Den mitt för västra kyrkodörren belägna stigluckan, uppförd 1750, rivs.

1857, 17/5 - Mosås byamän överlämnar på sockenstämman, det markområde, som används för kyrkogårdsutvidgningen västerut, mot landsvägen.

Vid kyrkostämman 15/5 1903 framkommer, att osäkerhet råder om kyrkans äganderätt till området. Man påstås ännu inte ha sökt och erhållit lagfart, varför man inte borde upplåta nya gravar på detta område, utan man borde fortsätta att begrava inom det gamla kyrkogårdsområdet.

Man konstaterar dock att äganderätten är säkerställd genom sockenstämmoprotokollet, samt att området på kartan upptages som en del av kyrkogården. Dessutom finns inte plats för nya gravar på det äldre området, utan det är nödvändigt att ta det nya i anspråk.

1859 - Kyrkogårdsgrind mot väster.

1881 - Förslag väcks på sockenstämman att utvidga kyrkogården söderut. De flesta av sockenmännen anser dock att man kan vänta ännu en tid.

- I Sverige berömmar vi oss över att ha "världens bästa" folkbokföring, eftersom kyrkans bokföring av födelse och dop, lysning och vigsel, död och begraving samt husförhör ofta påbörjas redan på 1600-talet

Däremot är den äldre gravbokföringen på de flesta håll ganska bristfällig. Man var noga med att bokföra att man var död och begravd, men inte var. Tvingande bestämmer att föra ordentlig gravbok kommer inte förrän i Kungl. Maj:ts Begravningskungörelse, SFS 1963:540, utfärdad 1963-10-18.

Det som tidigare kallas "Gravbok" är oftast enbart anteckningar om gravrättsupplåtelse och eftersom gravrätten är avgiftsbelagd, blir det närmast ett slags "kassabok", utan anteckningar om vilka som gravsätts i respektive grav.

- För Mosjö kyrkogård finns en sådan "upplåtelsebok", betecknad "Grafbok för Mosjö församling", (OIC:1, Gravbok 1903-1961).
- Denna bok börjar med:

" Utdrag af protokoll, fördt vid Kyrkostämman med Mosjö församling den 31 Oktober 1881.

§ 2. Derefter företogs till afgörande det från kyrkostämman den 30 sistlidne Augusti uppskjutna ärendet, "huruvida det skulle stå hvar och en fritt att utan inskränkning eller betalning upptaga grafvar på kyrkogården, hvar man vill". I anseende till Kyrkogårdens litenhet ansåg församlingen sådant icke kunna beviljas, utan beslöt, att grafvar hädanefter få upptagas endast i den bestämda grafplinien. Den begravnas anförvandter anses ega grafven, så att de ega underhålla densamma, kunna derpå och resa grafvårdar, som få stå orubbade tills man åter kommer igen med grafplinien. Vilja qvarlevande anförvandter, att grafven då skall förblifva orubbad, kan sådant ske mot erläggande af Tio (10) kronor till kyrkokassan."

Från 27/2 1887 till 17/10 1902 finns anteckningar om att avgift erläggs för "förbigång" av 11 gravar, som annars stod i tur att återanvändas i "gravlinjen".

1895 - Man beslutar att på kyrkogården anlägga smala, raka gångar, som ska grusas och underhållas.

Bårboden, som tidigare varit vapenhus, men flyttats till kyrkogårdens sydöstra hörn, förses med nytt spåntak.

1903, 15/5 - I "Grafbok för Mosjö församling", (OIC:1, Gravbok 1903-1961), återges följande utdrag ur Kyrkostämmans protokoll:

" § 3. Hade kyrkorådet föreslagit stämman att densamma måtte besluta: att nordvestra delen af kyrkogården emellan gången från grindarna upp till kyrkan och stenvuren norrut upplåtes till köpgrafvar; att en enkel (28 kvadratfot, 4x7) grafplats för evärdelig tid åsattes ett pris af tjugufem (25) kronor och att om större utrymme önskas, hvad som öfverstiger enkel grafplats betalas med femtio (50) öre pr kvadratfot samt att köpgravarna skola tagas i ordning efter hvarandra och förses med lämpliga inhägnader.

Under diskussionen om detta förslag lämnades den upplysningen att församlingen ännu icke sökt och erhållit lagfart å den s.k. nya kyrkogården, och anmärktes i anledning därpå, att det icke vore lämpligt att å det af kyrkorådet föreslagna området, som till största delen vore beläget på nya kyrkogården för evärdelig tid försälja platser, till hvilka församlingen icke hade evärdelig äganderätt. På grund härpå beslöts att kyrkorådets förslag skulle godkännas med tillägget: att intill dess församlingen vinner full och evärdelig äganderätt till nya kyrkogården, skola köpplatserna förläggas i en rad ytterst å gamla kyrkogården.

Justeradt:
Lars Eric Ersson
P.J. Ersson

In fidem
G.W. Andersson
Ordf.

Anm. Som Mosås byamän å sockenstämman d. 17 Maj 1857 (jfr protokollet för denna dag § 8) öfverlämnat här åsyftadt jordområde att "tillhöra kyrkan", och det äfven finnes å kartan upptaget såsom en del af kyrkogården, måste församlingens äganderätt därtill vara fullt säker.

Någon möjlighet att upptaga o. försälja grafvar i en rad ytterst å gamla kyrkogården fanns icke enär största delen af detta område var upptaget af yngre grafvar, som icke rimligtvis ännu borde rubbas. För en del af dem hade dessutom betalning erlagts i enlighet med kyrkostämmans beslut d. 31 Okt. 1881.

På grund häraf hafva köpgrafvarna till största delen måst förläggas till det af kyrkorådet föreslagna och af stämman i öfrigt godkända området."

Sedan följer i samma bok:

" Förteckning öfver grafplatser inköpta jäml. Kyrkostämmans beslut d. 15 Maj 1903."

Den första graven i denna förteckning upplåts 31/12 1903 och den sista 21/4 1961. T.o.m. 1958 används den numrering, som senare återges på gravkartan från juni 1927 och fr.o.m. 1959 de nya numreringen, som används på gravkartan daterad 10/9 1958. Det totala antalet gravar som förtecknas är 328 st.

1908, 25/5 - Utdrag ur Kyrkorådsprotokollet, återgivet i "Grafbok för Mosjö församling", (Oic:1, Gravbok 1903-1961):

" § 3. På därom af ordföranden framställd fråga förklarade kyrkorådet, att förutom de grafvar å den allmänna kyrkogården, för hvilka jäml. kyrkostämmans beslut d. 31 Okt. 1881 Tio kronor redan blifvit erlagda, äfven andra grafvar, som före kyrkostämmans beslut om försäljning af grafplatser d. 15 Maj 1903 förefunnes därstädes, skola, ifall på dem grafstenar äro uppresta eller omkring dem staket äro uppsatta, mot erläggande af samma afgift, Tio (10) kronor, lämnas orubbade nästa gång man kommer igen med grafelinien. (Man hade vid detta besluts fattande hunnit med grafelinien till trädraden emellan gamla och den s.k. nya kyrkogården.)"

Man antecknar att avgift, enligt ovanstående beslut, erlagts för 3 gravar: 5/21908 (1st.) och 26/9 1919 (2st.).

1913, 7/6 - Distriktslantmätare Carl Berner upprättar, på kyrkoherde G.W. Anderssons begäran, en karta i skala 1:2000, över den befintliga kyrkogården och det område som ska tas i anspråk för utvidgning.

Av kartan framgår att den äldsta delen av kyrkogården är 50m. (N-S) x 48m. (Ö-V), med arealen 0,2315 hektar.

Den del av kyrkogården, som utvidgades västerut 1856-57 uppges vara 50 m. (N-S) o. på norra sidan 27 m., med arealen 0,1250 hektar.

Mellan kyrkogården och landsvägen finns en markremsa, som uppges vara 134 m. (N-S) x 8 m. (Ö-V) och som sträcker sig 28,5 m. norr om kyrkogårdens nordvästra hörn, och har arealen 0,0980 hektar.

Området för den planerade utvidgningen uppges vara 53,5 m. (N-S) o. på södra sidan 67,5 m. inkl. markremsans mot vägen bredd, och arealen uppges vara 0,3440 hektar.

- Bårboden i kyrkogårdens sydöstra hörn rivs detta år. Byggnaden var kyrkans tidigare vapenhus, som c:a 1771 flyttas från södra ingången för att, efter nödvändig reparation, användas som bårbod och förråd.

1913-16 - Kyrkogården utvidgas söderut och det nya området inhägnas av en gråstensmur.

1923-24 - Mosås Syförening erbjuder sig att anskaffa och bekosta en hästdragen likvagn till församlingen, ett erbjudande som kyrkostämman tacksamt tar emot. Inköpet förmedlas av lanthandlaren vid Mosås station, Knut Dahlén.

Den ståtliga vagnen, som har ett för sitt ändamål traditionellt utförande, är utrustad med både hjul och medar för att kunna användas året om. Förvaringsutrymme för likvagnen uppförs i anslutning till kyrkstallet i kyrkans uthus. Vagnen skall utlånas avgiftsfritt, men respektive dödsbo får ansvara för tillhandahållande av hästar. Kyrkvaktaren och orgeltramparen kontrakteras att tillsammans utlämna och återmottaga, samt rengöra vagnen. Likvagnen kommer inte att användas i någon större omfattning då biltransporter blir allt vanligare. Vagnen står länge isärtagen i kyrkans uthus tills den, i samband med byggnadens renovering 1982-83, flyttas för förvaring i Gamla Krematoriet på Norra Kyrkogården.

1927, juli - Länsträdgårdsmästare O.F. Holmsten upprättar en Gravkarta över Mosjö Kyrkogård, i skala 1:200. Kartan visar 550 nummerade "familjegravar", vilka upplåts med gravrätt mot avgift och 17 linjer med "allmänna gravar", som är avgiftsfria men utan gravrätt. De allmänna gravlinjerna har senare försetts med bokstavsbezeichnungar, A-Q, samt egen numrering inom varje linje. Av kartan framgår att några gravar, som tidigare varit allmänna, inom dessa linjer, har upplåtits med gravrätt mot avgift. Gravarna som upplåts mot avgift markeras med ett "S" = såld.

Kyrkogården får enligt denna karta, den fortfarande bestående, indelningen i tio, vid denna tid ännu onummerade kvarter.

Vid kyrkogårdens "renovering" 1958 får varje kvarter sin numrering, I-X, och varje grav får en ny numrering inom respektive kvarter.

1928 - *J.L. Saxon* ger ut sin bok *Närkes kyrkor i ord och bild*, (1928), där han återger den tidens uppfattning om kyrkornas ålder, utseende, inredning m.m. Om Mosjö Kyrkogård skriver han, på sid. 381, bl.a. följande:

" Det bör till detta anmärkas, att det sydöstra området av klockaregården intill kyrkan gömmer, ehuru nu potatisland, ett fullständigt kyrkogårdsområde, dock nu utplånat. Troligen härleder det sig från den tid då ingen stenmur markerade kyrkogårdsområdet."

1931 - Vid kyrkans yttre restaurering borttages pulpettaket över "Kierrmanska graven" och graven fylls igen.

1934, 12/6 - Kyrkorådet beslutar låta brädfodra vagnboden, där likvagnen förvaras, samt att även brandförsäkra vagnen och eventuellt höja försäkringsvärdet på byggnaden.

1936, 12/1 - Kyrkorådet beslutar att bekosta en liggande gravsten i ljusgrå granit på "Kierrmanska graven", samt även gravskötsel på kyrkokassans bekostnad. Gravstenen har följande inskription:

H. V.
LÄNSMANNEN I KARLSKOGA
ABRAHAM KIERRMAN
FÖDD I ASKERSUND 1705
DÖD PÅ KRUTBRUKET I MOJÖ 1758
GÄRD AV KYRKORÅDET 1936

Förslag väcks i Kyrkorådet, att utvidga den nordöstra ingången till kyrkogården till sådan bredd att den kan användas som inkörsväg, samtidigt som den bör flyttas mitt för kyrkogårdens östra huvudgång. Förslaget bordläggs till ett kommande sammanträde. Kyrkorådet beslutar att låta beskära kyrkogårdens träd. Man ska be Länsträdgårdsmästaren om hjälp att skaffa sakkunnig arbetsledning. Kostnaden ska täckas med pengar ur gravkassan, och de medel som kan inflyta vid auktion på det bränsle som uppkommer vid beskärningen.

1939, 9/2 - Kyrkorådet slår samman tjänsterna som "kyrkväktare" och "kyrkogårdsväktare" till en kombinerad tjänst. Till innehavare av den nya tjänsten utses den redan tidigare anställda kyrkogårdsväktaren, om han godkänner det av kyrkorådet uppgjorda reglementet. Reglementet beskriver arbetsuppgifter både i kyrkan och på kyrkogården. För kyrkogården gäller:

" Kyrkväktaren är skyldig:

1. att hålla kyrkan med dess sakristia, kommunalrummet, likkällaren och samtliga dessa tillhörande inventarier samt likvagnen med dess tillbehör i städat skick samt fritt från damm.

.....

10. att hålla kyrkogården, kyrkoplanen och de gravar till vilkas underhåll medel donerats i prydligt skick; detta senare mot särskild ersättning samt att vintertiden verkställa nödig snöskottning å kyrkogård, kyrkoplan samt vid kommunalrummet, ävensom att vårda och klippa häcken vid kommunalrummet samt gräsplanen mellan kyrkan och kommunalrummet.

11. att förvara plantor, vattenkannor och trädgårdsredskap så, att de icke verka störande.

12. att mot särskild ersättning verkställa grävning av samtliga gravar och risa dessa samt att, om s.k. gravkappa anskaffas anbringa denna.

Vid detta sammanträde beslutar Kyrkorådet att tillsätta en kommitté, som ska arbeta med frågan om anläggande av en likkällare. Kommittén ska, på kyrkokassans bekostnad, företaga en studieresa till Stora Mellösa, Asker, Hardemo och Hidinge för att titta på liknande anläggningar. I kommittén ingår arkitekt Knut Andersson, Mosjö, som anmodas inkomma med förslag och kostnadsberäkning.

Beslut om inköp av en s.k. "gravkappa" skjuts upp i avvaktan på prisuppgift.

- 20/3 samma år fattar Kyrkorådet beslut i frågan om byggande av en likkällare. Protokollat berättar:

"Dryftades åter frågan om anordnande av en s.k. likkällare vid Mosjö Kyrkogård. På anmodan av Kyrkorådet hade arkitekt Knut Andersson, Mosås, inkommit med planskiss i tvenne alternativ samt kostnadsberäkning. Kyrkorådet beslöt nu efter ganska livlig diskussion att ingå till Kyrkostämman med hemställan om att denna måtte bestämma, att ovannämnda likkällare i enlighet med alternativ I av arkitekt K. Anderssons planskiss inrätta strax intill nordvästra hörnet av Kyrkans sakristia med ingång från norr, samt att Kyrkostämman beviljar medel till bestridande av härmed förknippade kostnader."

- Grinden vid kyrkogårdens "huvudingång", i norr mot Sockenstugan, har följande inskription, inslagen med stansverktyg på östra grindhalvans insida, nära övre gångjärnet: "1939 K.E. ERIKSON". Grinden är troligen renoverad detta år av smeden Karl Emil Eriksson (d. 1948, gravplats V:68), vars smedja var belägen vid Ekhyddan, Hammarvägen 3 i Mosås.

Kyrkogårdens samtliga grindar renoveras senare av byggföretaget JCC i samband med byggandet av Församlingshemmet 1982-83.

1942, 28/12 - Mosjö Församling köper, med tanke på en framtida kyrkogårdsutvidgning, ett markområde, beläget söder om Mosjö Kyrkogård, för 1.000 kr. Området, som ska tillträdas 1/5 1943, tillhör gården Mosås 6:9, Mosjö socken, och säljare är fjärdingsman Karl Otto Karlsson och hans hustru Maria Viktoria Karlsson. Markområdet är en del av det tidigare militära övningsområdet "Campementsplatsen", som, sedan det överges av Kronan, konstateras vara samfällad mark till Mosås By, Södra Palmbohult och Rävgräva. Denna samfällad mark utskiftades 1912-15 på delägarna i samfälligheten, varvid denna del tillfaller gården Mosås 6:9.

1944 - Bisättningskällare byggs i kyrkogårdens nordöstra hörn. Uppenbarligen följer man inte det förslag som Kyrkorådet förordar enligt protokollet av den 20/3 1939. Likkällaren är inte belägen vid Kyrkans sakristias nordvästra hörn, utan vid det nordöstra, och ingången till källaren är riktad mot väster och inte mot norr.

1957 - Kyrkogårdsnämnden i Mosjö Församling får i uppdrag av församlingens kyrkofullmäktige att låta verkställa utredning om renovering och utvidgning av kyrkogården. Trädgårdsarkitekt FST, Samuel Kaldén i Karlstad får uppdraget att upprätta förslag och kostnadsberäkningar.

- 22/8 avger arkitekten ett förslag på "Renoverings- och utvidgningsplan" för Mosjö Kyrkogård, skala 1:200.

På arkitektens förslag, har kyrkogårdsnämnden beslutat, att inga nya ramar kring gravarna ska få utplaceras innan restaureringsförslaget är fastställt. Detta väcker irritation hos allmänheten och frågan tas upp i kyrkorådet, som 2/9 fastställer kyrkogårdsnämndens beslut.

- 27/10 - Mosjö Kyrkofullmäktige beslutar i frågan om kyrkogårdens renovering och utvidgning:

"Behandlades frågan om omläggning och utvidgning av Mosjö kyrkogård. Kyrkogårdsnämnden, som av kyrkofullmäktige fått i uppdrag att utreda ärendet, hade uppdragit åt Arkitekt S.Kaldén att upprätta ritning och arbetsbeskrivning. Arkitekt S. Kaldén, som var närvarande vid sammanträdet, redogjorde för förslaget. Av förslaget framgick, att gamla kyrkogården skulle omläggas så att mera gräsmattor skulle erhållas. Kostnaden för denna omläggning beräknas till kr 27.400:-. Ett område öster om nuvarande kyrkogården skulle inköpas och iordningsställas till kyrkogård. Kostnaden beräknas till kr 54.000:-. I samma summa ingår ej kostnader för markförvärv. Vidare ingick i förslaget planering av ytterområdet norr om kyrkogården; denna kostnad beräknas till kr 16.400:-. Sedan Arkitekt S. Kaldén redogjort för förslaget följde en debatt, i vilken flera talare deltog. (En ledamot) yrkade avslag på omläggningen av den äldsta kyrkogården och 1863 (?) års utvidgning av denna. Kyrkorådet, som behandlat ärendet, hade tillstyrkt Arkitekt S. Kaldéns förslag. Kyrkofullmäktige beslöt antaga Arkitekt S.Kaldéns förslag. Mot detta beslut reserverade sig (en ledamot).

Kyrkogårdsnämnden hade med tillstyrkande av kyrkorådet beslutat, att inga gravfriser fick läggas på kyrkogården intill dess att kyrkofullmäktige fattat beslut om kyrkogårdens omläggning.

Kyrkofullmäktige beslöt på förslag av (en ledamot), att inga gravfriser fick läggas på gravar från och med område VII och VIII på den nya kartan samt söder därom.

Gravfriser får ej heller läggas på det nya området."

1958, september - Trädgårdsarkitekt FST Samuel Kaldéns, Karlstad, "Plan för utvidgning och renovering" av Mosjö Kyrkogård, daterad 10/9 1958, börjar genomföras.

Entreprenör för arbetena är trädgårdsanläggare G. Gunhammar, Örebro.

Planen innebär bl.a. att de gamla gravkvarteren får numrering: I-X, att bokstavsbeteckningarna på de tidigare allmänna gravlinjerna tas bort och att samtliga gravplatser får ny numrering inom varje kvarter. Denna nya kvarters- och gravplatsnumrering gäller fortfarande.

Gravramarna på den äldre delen av kyrkogården sänks till marknivå eller tas bort helt och gräsmatta anläggs, trots åtskilliga protester, på hela kyrkogården, som därmed, på ett dramatiskt sätt, förlorar sin ålderdomliga karaktär.

Senare tiders funderingar på att återställa de äldre gravkvarteren, närmast kyrkan, till ett ursprungligare skick, bl.a. genom att göra gravramarna synliga och återigen fylla dem med sand, kommer naturligtvis inte att kunna genomföras p.g.a. kulturhistoriskt obildade räknenissars motstånd.

Den utvidgning österut, som ingår i arkitektens planering, kommer inte att utföras förrän på 1970-talet, och då i något mindre omfattning.

Det på utvidgningsplanen inritade nya bårhuset byggs aldrig.

Ett i planen markerat "Blivande Församlingshus" i närheten av Sockenstugan och i anslutning till en 1982-83 riven värmecentral, kommer inte till utförande. 1982-83 rivs även en nära uthuset befintlig jordkällare, innehållande vattenpump, hydrofor och avhärdningsaggregat till kyrkogårdens bevattning.

Vatten- och värmeutrustning byggs in i det 1982-83 uppförda Församlingshemmet.

I samband med omläggningen av kyrkogården inleds arbetet med att upprätta en tidsenlig gravbok, som man hoppas ska komma att omfatta alla gravsatta fr.o.m. år 1900. Förteckning över gravar med osäkra uppgifter anslås på "Kommunalrummets" (Sockenstugans) anslagstavla, och allmänheten uppmanas inkomma med kompletterande upplysningar.

1959 - Den året innan påbörjade renoveringen av kyrkogården rapporteras i det närmaste avslutad. P.g.a. värme och torka under sommaren föreligger dock betydande svårigheter att etablera såväl gräsmattor som övrig växtlighet.

- 28/8 - Kyrkorådet beslutar, att borttagna gravramar, som lagras utanför kyrkogården, måste omhändertaras av gravrättsinnehavarna före 1/10, annars tillfaller de församlingen, som säljer eller forslar bort dem.

1960 - Våren detta år är mycket torr, varför svårigheterna att etablera gräsmatta och annan växtlighet på kyrkogården fortsätter. Den för kyrkogården tillgängliga brunnen sinar dessutom, varför en provisorisk vattenledning måste läggas ut från Mosjö Gård på andra sidan landsvägen. Nederbörden under sommaren blir istället mycket riklig.

Under hösten borras dock, för säkerhets skull, en 42 meter djup brunn, som kommer att kunna lämna 9.600 liter vatten i timmen.

1966, 4/2 - På en "Plan över fastigheterna Mosjö 5:2 och Krutbruket 1:17 utförd av ing.-byrån VIAK den 30.4.1964" ritat trädgårdsarkitekt FST Samuel Kaldén i Karlstad in två utvidgningsetapper för kyrkogården: etapp 1: österut, etapp 2: söderut och anger för området norr om kyrkogården: p-plats, församlingshus och kyrkväktarebostad.

1968, 14/5 - Arbetet med att planera kyrkogårdsutvidgningen österut fortskrider. Trädgårdsarkitekt FSTL Samuel Kaldén, Karlstad, överlämnar ett 14/5 1968 daterat, av olika orsaker, reviderat förslag.

Ändringarna beror bl.a. på att Länsstyrelsen 27/5 1964, trots närheten till Mosjö Kyrka, med åtföljande rasrisk m.m., obegripligt nog, lämnat tillstånd till ägaren av fastigheten Mosjö 5:2, där kyrkogårdsutvidgningen är planerad, att på fastigheten idka grustäkt (!).

Det ursprungliga förslaget, som fastställts av Kungl. Byggnadsstyrelsen 23/4 1958, räknar med en 40 meter bred utvidgning utmed kyrkogårdens hela östsida. Denna måste nu begränsas till 34 meter, samt att en skyddsplantering måste anläggas för att, om möjligt, dämpa störningarna från grustakten.

Området har en areal av 3.130 kvadratmeter och planeras rymma 551 gravplatser, vilket vid den tiden beräknas räcka i c:a 24 år, då Mosjö Församling omfattar 2.061 invånare och antalet dödsfall per år är c:a 23.

Arkitekt Kaldéns förslag innefattar, förutom gräsytor, träd, buskar, häckar, murar och gångar, även ritningar på grindar, bänkar och platser för vatten, redskap och avfall.

Ritningarna innehåller fortfarande plats på utvidgningen för ett planerat nytt bårhus, vilket inte kommer att utföras.

1971, 1/1 - Mosjö-Täby Församlingar ingår i Örebro Kyrkliga Samfällighet tillsammans med församlingarna i Örebro Stad.

Kyrkogården kommer att underställas Örebro Kyrkogårdsnämnd och förvaltas av Örebro Kyrkogårdsförvaltning.

1973 - Kyrkogårdsutvidgningen österut, kvarteret "Oxbäret", är färdig för slutbesiktning och invigning.

Arbetet har utförts av entreprenör Gunnar Ånberg, Fjugesta.

- 16/6 - Invigning av den utvidgade kyrkogården:

1. Klockringning, Procession.
2. Sv. Ps. 332:1-4.
3. Invigningstal.
4. Läsning av Bibelord, Invigning.
5. Bön, Fader Vår, Välsignelsen.
6. Sv. Ps. 135:2-4.
7. Körsång.

- 15/8 - Slutbesiktning av kyrkogårdsutvidgningen utförd av kyrkogårdsvård, kyrkogårdstekniker, kyrkogårdsvaktmästare och entreprenören.

Ingen anmärkning noteras, varför ingen garantitid anses behövas.

1978, december - Inmätning av gravplatser och upprättande av karta för den utvidgade kyrkogården, som får kvarternsnamnet "Oxbäret", utföres av kyrkogårdstekniker Stig Hultman, Örebro Kyrkogårdsförvaltning.

I stället för planerade 551 gravplatser, markeras nu endast 280 platser, varav 88 enbart är avsedda för urnor.

1979, 18/1 - Örebro Kyrkogårdsnämnd fastställer gravplatsindelning och bestämmelser, bl.a. gällande gravvårdars storlek och utförande, för kvarteret "Oxbäret".

Dessa bestämmelser kommer att revideras i januari 1990.

- 7/8 - Kyrkogårdens utvidgning österut, kvarteret Oxbäret, tas i anspråk för gravsättning, (Oxbäret, n:r 31).

1981 - I samband med projekteringen av Mosjö församlingshem kommer frågan upp om denna, eventuellt, även skall innefatta nytt bisättningsrum i anslutning till

Kyrkogårdsförvaltningens lokaler. Förslag läggs fram om, att istället, bygga om befintligt bisättningsrum och, framför allt, snygga upp dess entréparti.

Ingen ny bisättningslokal kommer att byggas, men den befintliga bisättningskällarens luckor avlägsnas och nya dörrar monteras.

1982, februari - Likkällaren används sista gången för bisättning och kommer i fortsättningen att enbart fungera som förråd. Hädanefter bisätts kistor i Örebro Nya Krematorium.

1982-83 - I samband med byggandet av Mosjö församlingshem renoveras och inreds uthusbyggnaden och delar av sockenstugan för Kyrkogårdsförvaltningens behov.

I uthusbyggnaden monteras nya garageportar på östra sidan, vatten och avlopp dras in och en offentlig toalett inrättas.

Den gamla klockarbostaden i sockenstugans norra del byggs om till tidsenliga personallokaler, innefattande omklädningsrum med toalett och dusch, lunchrum och kontor.

Kyrkogårdens samtliga järngrindar justeras, blåstras och målas.

Arbetena utföres av byggföretaget JCC.

1990, januari - Bestämmelserna från 1979 för montering av gravvårdar på kvarteret "Oxbäret" revideras. Dessa bestämmelser kommer ånyo att revideras i februari 1997.

1997, februari - Återigen dags att förändra bestämmelserna för montering av gravvårdar på kvarteret "Oxbäret".

1998 - Efter inventering och trädkontroll, som genomförs under sommaren 1997, utarbetar landskapsarkitektstuderande Anna Jönsson, med Kyrkogårdsförvaltningens trädgårdsingenjör Hans Hallberg som handledare, en "Trädvårdsplan för Örebro Kyrkogårdsförvaltning. Policy - Lägesrapport".

Om Mosjö Kyrkogård skriver hon:

" Kyrkan i Mosjö har mycket gamla anor, den uppfördes kanske redan på 1100-talet, men det märkliga är att hela medeltidskyrkan alltså finns kvar. Kyrkan ligger vackert på en grusås. Kyrkogården är utbyggd flera gånger. 1970 anlades ett större område österut, med stomplantering som har fått en fin karaktär. Viss plantering har skett under årens lopp, dock finns det många träd som är gamla och i dålig kondition som på sikt måste fällas.

Vi har börjat förnya trädbeståndet på senare år. Dels i trädkransen runt kyrkogården och på helt nya platser runt kyrkan. Björkarna i anslutning till församlingshemmet har kompletterats. Pyramidekar har nyplanterats där de gamla dött. Syrénträden börjar att bli dåliga, så nya ska planteras när de gamla dör ut.

Planer finns på en utvidgning österut. Där planeras en minneslund som har goda förutsättningar att bli mycket fin i den kuperade terrängen bland stenblock och enbuskar. En skyddsplantering planeras också för den blivande upplagsplatsen.

Det sammanlagda antalet träd är 72 st. 40% är lind, 22% är lönn och 17% består av pyramidek. Under våren 1998 nyplanterades 5 oxlar och 5 lindar i där det förr stått gamla lindar. Åldersfördelningen på hela beståndet har en bra spridning; 9 st. av träden är äldre än 100 år, 26 st. är mellan 30 och 50 år, 23 träd är mellan 10 och 25 år, medan 17 träd är under 10 år gamla."

- Planer på att utvidga kyrkogården ytterligare österut, med c:a 10.000 kvadratmeter, föranleder Länsstyrelsen i Örebro Län att kräva särskild arkeologisk utredning för att undersöka förekomsten av fasta fornlämningar i området. Riksantikvarieämbetet, UV Bergslagen, får uppdraget att förbereda ärendet och inkomma med kostnadsförslag. Utredningen beräknas kosta c:a 64.000 kr. Man skriver bl.a. :

"Utmed aktuell ås förekommer ett stort antal fornlämningar i form av förhistoriska boplatser, gravar/gravfält och bytomter etc. Området synes ha utnyttjats för bosättningar mer permanent från yngre stenålder och framåt. De arkeologiska utredningar som berört närliggande områden har ytterligare förstärkt denna bild.

För Mosjö kyrkogård finns det så sent som 1955 uppgifter som säger att där funnits en stensättning (förhistorisk grav), RAÄ 15. Den har förmodligen avlägsnats utan antikvarisk kontroll i samband med en gravsättning i slutet av 1960-talet. På kyrkogården står däremot en rest sten, RAÄ 44. De är även det en förhistorisk gravtyp, men i det fallet är stenens ålder och funktion oklar och den är eventuellt sentida. Väster om kyrkogården har det påträffats stenyxor, RAÄ 27. De indikerar att landskapet också kan rymma förhistoriska boplatser. "

Arbetena påbörjas aldrig och Länsstyrelsen avskriver ärendet i januari 1999.

1999, febr. - mars - Kyrkogårdens grindar målas.

2003 - Planerna på kyrkogårdsutvidgning aktualiseras ånyo och Länsstyrelsen i Örebro Län kräver åter en särskild arkeologisk utredning innan området får exploateras.

Riksantikvarieämbetet, UV Bergslagen, kostnadsberäknar utredningen till c:a 99.000 kr.

- Under maj månad genomförs utredningsuppdraget. Utredningen, som bl.a. innebär grävning och undersökning av ett antal provschakt, påvisar boplatzlämningar från förhistorisk tid (bondestenålder och järnålder) samt lämningar från högmedeltid och efterreformatorisk tid. Ett område innehåller lämningar från samtliga perioder, och inom ett annat område finns en mindre stenåldersboplatz.

För att få exploatera området krävs en noggrannare arkeologisk förundersökning.

En sådan kommer att utföras i juni 2008.

2008, juni - Arkeologisk förundersökning utförs av Rikantikvarieämbetet, UV Bergslagen, i det område öster och nordost om kyrkan, som är avsett att exploateras som kyrkogårdsmark med minneslund och upplagsplats för kyrkogårdens behov.

Man skall bl.a. avgöra om borttagning av befintliga fornlämningar skall tillåtas och om en mer ingående, särskild arkeologisk undersökning måste ske, innan området tas i anspråk för sitt planerade ändamål.

De mest intressanta fynden från förundersökningen torde vara de stolphål efter byggnader, som kan dateras till vikingatid och tidig medeltid, som påträffas i sluttningen öster om kyrkogården. Kanske har man hittat rester av en stormannagård, som kan ha haft betydelse för byggandet av den träkyrka, som föregått stenkyrkan. Att det skulle röra sig om platsen för själva träkyrkan, är mindre troligt då denna borde varit belägen på åsens krön.

Många intressanta frågor väcks efter denna förundersökning, varför en fortsatt utgrävning av delar av området skulle vara nödvändig.

Denna utgrävning, som skulle kunna kasta mycket ljus över områdets intressanta historia, kommer dock, beklagligt nog, aldrig till stånd, eftersom ärendet förhålls, bl.a. p.g.a. att Kyrkogårdsförvaltningen väntar på att göra en, även för ett par andra kyrkogårdar, samordnad markaffär med Örebro Kommun.

Den planerade minneslundan kommer i stället att anläggas söder om kyrkogården.

2013 - Minneslund, som delvis omgärdas av en nybyggd stenmur, anläggs i det skogsområde söder om kyrkogården, som inköptes 1942. Arbetet utförs av Kyrkogårdsförvaltningens personal.

- 20/8 - Första gravsättningen av aska i Minneslundan.

2015 - Personalutrymmen, med omklädningsrum, toalett, dusch och lunchrum inrättas i uthusbyggnaden, varefter Kyrkogårdsförvaltningen inte längre disponerar lokalerna i sockenstugan.

Upplagsplats, omgärdad med plank, anläggs norr om kvarteret "Oxbäret".